

Briselē, 18.5.2016.
COM(2016) 336 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Luksemburgas 2016. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas 2016. gada stabilitātes programmu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Luksemburgas 2016. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas 2016. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu²,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas³,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2015. gada 26. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu⁴, iezīmējot 2016. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada (semestra) sākumu. Eiropadome 2016. gada 17. un 18. martā atbalstīja gada izaugsmes pētījuma prioritātes. Komisija 2015. gada 26. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu⁵, kurā Luksemburga nav norādīta kā viena no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku⁶. Eiropadome minēto ieteikumu atbalstīja 2016. gada 18. un 19. februārī, bet Padome to pieņēma 2016. gada 8. martā. Ņemot vērā ekonomikas un monetārajā savienībā pastāvošo ciešo saikni starp valstu ekonomikām, Luksemburgai

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² COM(2016) 336 *final*.

³ P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059 un P8_TA(2016)0060.

⁴ COM(2015) 690 *final*.

⁵ COM(2015) 691 *final*.

⁶ COM(2015) 692 *final*.

kā valstij, kuras valūta ir euro, ir jānodrošina, ka minētie ieteikumi tiek īstenoti pilnīgi un laikus.

- (2) 2016. gada 26. februārī tika publicēts ziņojums par Luksemburgu⁷. Tajā ir novērtēti Luksemburgas panākumi, kas gūti, īstenojot tai adresētos ieteikumus, kurus Padome pieņēma 2015. gada 14. jūlijā, un Luksemburgas virzība uz saviem mērķiem stratēģijas “Eiropa 2020” ietvaros.
- (3) Luksemburga 2016. gada 29. aprīlī iesniedza savu 2016. gada valsts reformu programmu un savu 2016. gada stabilitātes programmu. Ņemot vērā to savstarpējo saistību, abas programmas tika novērtētas vienlaikus.
- (4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi tika aplūkoti, veicot Eiropas strukturālo un investīciju fondu programmu plānošanu 2014.–2020. gadam. Kā paredzēts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 23. pantā, ja ir nepieciešams atbalsts attiecīgo Padomes ieteikumu īstenošanā, Komisija var lūgt attiecīgo dalībvalsti, lai tā pārskata savu partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosina tajos veicamus grozījumus. Komisija ir papildus sniegusi detalizētu informāciju par to, kā tā šo normu izmantos norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista Eiropas strukturālo un investīciju fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību⁸.
- (5) Luksemburgai pašlaik tiek piemērota Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. Kā teikts tās 2016. gada stabilitātes programmā, valdība plāno 2017. gadā panākt budžeta līdzsvarotību un pēc tam – nelielu budžeta pārpalikumu, kas līdz 2020. gadam sasniegtu 0,4 % no IKP. Vidēja termiņa budžeta mērķis tiks ievērots visā programmas laikā. Tomēr Luksemburgas stabilitātes programmā ir norādīts, ka vidēja termiņa budžeta mērķis mainīsies – no strukturālā pārpalikuma 0,5 % apmērā no IKP (līdz 2016. gadam) uz strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP (no 2017. gada). Kā teikts stabilitātes programmā, ir sagaidāms, ka valsts parādsaistību attiecība pret IKP pakāpeniski palielināsies, 2020. gadā sasniedzot 23,5 % no IKP. Makroekonomikas scenārijs, uz kuru balstās šīs budžeta prognozes, ir ticams; vienīgais izņēmums ir 2017. un 2018. gads, kuros tas ir labvēlīgs. Balstoties uz Komisijas 2016. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka 2016. gadā strukturālais pārpalikums samazināsies līdz 1,4 % no IKP, bet 2017. gadā – līdz pat 0,3 % no IKP, tādējādi joprojām pārsniedzot vidēja termiņa budžeta mērķi. Iespējamās turpmākas novirzes tiktu novērtētas, ņemot vērā prasību, ka strukturālā bilance ir jānotur vidēja termiņa budžeta mērķa līmenī, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā, it īpaši pensiju jomā. Padome, balstoties uz savu stabilitātes programmas novērtējumu un ņemot vērā Komisijas sagatavoto 2016. gada pavasara prognozi, uzskata, ka ir sagaidāms, ka Luksemburga ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (6) Luksemburgas iestādes ir darījušas zināmus galvenos elementus vispusīgajā nodokļu reformā, kas stāsies spēkā 2017. gadā. Reformā ir paredzēti grozījumi galvenokārt tiešo nodokļu jomā attiecībā gan uz fiziskām personām, gan uz komercsabiedrībām. Tās nolūks ir uzņēmumu ienākuma nodokļa likmes pakāpeniska samazināšana (ar mērķi palielināt konkurētspēju) un iedzīvotāju ienākuma nodokļa progresivitātes palielināšana (ar mērķi palielināt taisnīgumu). Vienlaikus atsevišķu nodokļu izdevumu palielinājums, it īpaši saistībā ar mājokļiem, rada risku, ka tiks sašaurināta nodokļa bāze. Luksemburgas nodokļu sistēmas uzbūvi var ietekmēt arī dažas

⁷ SWD(2016) 84 *final*.

⁸ COM(2014) 494 *final*.

starptautiskas norises, kas pievērš uzmanību tam, ka vismaz daļa no nodokļu ieņēmumiem nav stabila. Lai nodrošinātu to prognozējamību, ir nepieciešams papildus paplašināt nodokļa bāzi, piemēram, pārskatot pašlaik zemo nodokļa likmi, kas piemērojama namīpašumiem un lielākā mērā izmantojot alternatīvus avotus, tostarp vides nodokli. Šajā ziņā intelektuālajam īpašumam piemērojamo nodokļu regulējuma atcelšana dod iespēju nedaudz paplašināt uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi. Nodokļu reformu pieņemšana un īstenošana arī turpmāk tiks cieši uzraudzīta Eiropas pusgada (semestra) ietvaros.

- (7) Luksemburgas iestādes, atzīdamas, ka lielā atkarība no finanšu sektora ir saistīta ar riskiem, ir mēģinājušas panākt ekonomikas dažādošanu. Ņemot vērā valstī pastāvošo augsto darbaspēka izmaksu līmeni, darbība ar augstāku pievienoto vērtību rada potenciālu piekļūt alternatīviem izaugsmes avotiem. Tādēļ sekmīga Luksemburgas ekonomikas dažādošana lielā mērā ir atkarīga no sektoriem, kas ir mazāk jutīgi attiecībā pret darbaspēka izmaksu līmeni. Tie lielā mērā balstās uz pētniecību un inovācijām, kas parasti ir tehnoloģijietilpīgas un zinātnietilpīgas. Arī jau sekmīgā nefinanšu pakalpojumu sektora turpmāka paplašināšanās varētu palīdzēt dažādot ekonomiku. Attiecībā uz ieguldīšanu un inovāciju pastāvošo šķēršļu, kuri ierobežo ekonomikas attīstību, mazināšana vai likvidēšana atbrīvotu inovācijas potenciālu un palīdzētu dažādot ekonomiku. Publiskā sektora ieguldījumi pārsniedz eurozonas vidējo rādītāju, savukārt privātā sektora ieguldījumu apjoms atpaliek. Lai saglabātu izaugsmes perspektīvas, ir būtiski noturēt augstu ieguldījumu apjomu. Ziņojumā par Luksemburgu ietvertais izvērtējums liecina, ka Luksemburgā ir spēkā (ES dalībvalstu salīdzinājumā) visvairāk ierobežojošais regulējums attiecībā uz uzņēmējdarbības uzsākšanu komercpakalpojumu un mazumtirdzniecības jomā. Galvenie ierobežojumi ir saistīti ar prasībām attiecībā uz līdzdalību pamatkapitālā, balsstiesībām, paralēlu darbību vairākās specialitātēs vai jomās komercpakalpojumu sektorā, kā arī ar prasībām attiecībā uz darbību un uzņēmējdarbības sākšanu mazumtirdzniecības sektorā.
- (8) Nesenajās desmitgadēs pieredzētais pastāvīgais dzīvojamo māju cenu pieaugums kopā ar prognozēto iedzīvotāju skaita un nodarbinātības spēcīgo attīstību nākamajos gados varētu kļūt par šķērslī plānotajam iedzīvotāju skaita un darbaspēka pieaugumam. Šādu izredžu varbūtību vēl vairāk palielina tas, ka ekonomika lielā mērā ir atkarīga no kaimiņvalstīs dzīvojošu un augsti kvalificētu strādājošo personu darba, kuras veido apmēram vienu trešdaļu no nodarbināto personu kopskaita. Dzīvojamo nekustamo īpašumu cenu dinamiskuma virzītājspēks ir neatbilstība starp pieprasījumu un piedāvājumu, it īpaši par pieņemamu cenu pieejamu mājokļu trūkums. Nepietiekama jaunbūvēm izmantojamas zemes pieejamība un nepietiekami administratīvās darbības rezultāti attiecībā uz būvatļauju piešķiršanas procedūrām mazina mājokļu piedāvājuma elastību. Ņemot vērā mājokļu piedāvājuma neelastību, ir ļoti ticams, ka arī ievērojama daļa no nodokļu subsīdijām, kas pieejamas pašreizējās politikas ietvaros, tiks kapitalizēta dzīvojamo māju cenās. Varētu tikt pastiprināti arī centieni nodrošināt sociālos mājokļus par pieņemamām cenām. Pašreizējais mājokļu tirgus ne tikai attur no mājtsaimniecības pastāvīgās adreses pārceļšanās uz Luksemburgu, bet arī saasina satiksmes sastrēgumu un gaisa piesārņojuma problēmu. Arī aktuālās demogrāfijas prognozes, kas minētas 2015. gada ziņojumā par sabiedrības novecošanu, palielina nepieciešamību novērst ierobežojumus ieguldīšanai transporta un mājokļu jomās; tās tiks atspoguļotas četros topošajos sektora plānos par mājokļiem, transportu, saimnieciskās darbības zonām un zaļajām ainavām.

- (9) Ekonomikas dažādošanas sasniegšanu varētu ierobežot tas, ka darba samaksas apmēra attīstība dažos sektoros varētu neatbilst ražīguma attīstībai. Tas papildus ierobežo sektorus, uz kuriem var orientēties, galvenokārt sektorus ar augstu pievienoto vērtību. Pēdējās desmitgades laikā Luksemburgā darbaspēka izmaksas (uz vienu vienību) ir augušas straujāk nekā lielākajā daļā eurozonas dalībvalstu. Darba samaksas automātiska indeksācija visas ekonomikas mērogā ir nozīmīga starp dažādiem sektoriem pastāvošo darba samaksas atšķirību mazināšanā un varētu novērst to, ka tiek ņemtas vērā darba ražīguma atšķirības. Tomēr stagnējošā zemas inflācijas vide ir aizkavējusi darba samaksas automātiskās korekcijas aktivizēšanu, un tā ir veicinājusi mērenas darba samaksas apmēra izmaiņas. Paralēli vājai darba samaksas apmēra attīstībai un ražošanas apjoma kāpumam tagad mazākā mērā krītas konkurētspēja izmaksu ziņā. Šajā kontekstā būtu pamatoti novērot darba samaksas apmēra attīstību.
- (10) Viens ilgtermiņa risks joprojām ir ar iedzīvotāju vecumu saistītās saistības, it īpaši attiecībā uz pensiju izmaksām. Luksemburga, ierobežojot priekšlaicīgo pensionēšanos, ir guvusi nelielus panākumus attiecībā uz to, lai mazinātu starpību starp likumisko pensionēšanās vecumu un faktiskā pensionēšanās vecumu. Parlaments 2015. gada jūlijā tika iepazīstināts ar likumprojektu, ar ko paredzēts veikt izmaiņas priekšlaicīgas pensionēšanās plānos. Tomēr, lai arī viens šāds plāns ir likvidēts, citiem pirmspensionēšanās plāniem tika atviegloti pieejamības nosacījumi. 2015. gada jūlijā tika pieņemts likums par strādājošo invalīdu pārklassificēšanu, un tā īstenošana notiek kopš 2016. gada 1. janvāra. Ar šo likumu tika palielinātas strādājošo invalīdu iespējas palikt darba tirgū, un līdz ar to tas nozīmē to personu skaita samazināšanos, kuras pievienojas priekšlaicīgas pensionēšanās plānam. Priekšlaicīga pensionēšanās joprojām ir plaši izplatīta, un stimuli strādāt līdz lielākam vecumam nav lieli. Joprojām trūkst īstenas stratēģijas attiecībā uz vecuma politiku, kura panāktu, ka vecākas strādājošas personas tiek nodarbinātības ilgāk, un kas nodrošinātu stimulus un prasmes, kas viņiem dotu iespēju atgriezties darbā. Parlamentā joprojām tiek apspriests “vecuma pakts”, kura mērķis ir panākt, ka komercsabiedrības ar vairāk nekā 150 darbiniekiem patur darbā vecākas strādājošas personas.
- (11) Kā paredzēts 2012. gada pensiju reformā, reizi piecos gados kopš reformas pieņemšanas ir jāveic pensiju sistēmas ilgtspējas novērošana un izvērtēšana. Valdība ir apstiprinājusi savu nodomu izvērtēšanu pārcelt uz 2016. gadu, nevis, kā sākotnēji plānots, to veikt 2017. gadā, un ir izveidojusi darba grupu pensiju lietās, kuras kompetencē ietilpst minētā izvērtēšana. Nav gūti nekādi panākumi, lai likumisko pensionēšanās vecumu sasaistītu ar paredzamo mūža ilgumu, kā to iepriekš ieteica Padome. Luksemburga ir vienīgā dalībvalsts, kurā attiecībā uz laikposmu no 2013. līdz 2060. gadam nav noteikta likumiskā pensionēšanās vecuma un priekšlaicīgas pensionēšanās vecuma turpmāka paaugstināšana. 2015. gada ziņojumā par sabiedrības novecošanu prognozētais ar sabiedrības novecošanu saistīto izdevumu palielinājums ir pārskatīts un samazināts uz leju, tomēr šis samazinājums ir izskaidrojams gandrīz vienīgi ar labvēlīgākām demogrāfijas prognozēm apstākļos, kad netiek pieņemtas jaunas reformas. Arī pēc minētās pārskatīšanas šis prognozētais palielinājums pensiju izdevumos ir augstākais Eiropas Savienībā. Turklāt Luksemburgai aktuāli ir riski, kas saistīti ar sagaidāmo ilgtermiņa aprūpes izdevumu palielinājumu, kura attiecība pret IKP ir viena no augstākajām ES dalībvalstīs. Šķiet, ka to savukārt ietekmē atkarīgo personu īpatsvara prognozētais palielinājums līdz 2060. gadam, kas ir augstākais rādītājs Eiropas Savienībā. Ir veikti sagatavošanas

darbi saistībā ar reformu, kuras nolūks ir nodrošināt aprūpes apdrošināšanas ilgtermiņa ilgtspēju.

- (12) Eiropas pusgada (semestra) ietvaros Komisija ir vispusīgi izvērtējusi Luksemburgas ekonomikas politiku un šo izvērtējumu publicējusi 2016. gada ziņojumā par Luksemburgu. Tā ir arī novērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu un pēcpasākumus saistībā ar ieteikumiem, kuri Luksemburgai adresēti iepriekšējos gados. Savā vērtējumā Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai to, cik tās ir nozīmīgas ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidei Luksemburgā, bet arī to atbilstību ES noteikumiem un vadlīnijām, ņemot vērā, ka ir jāstiprina ES vispārējā ekonomikas pārvaldība, kas panākams, sniedzot ES mēroga norādes turpmākos valsts mēroga lēmumos. Eiropas pusgada (semestra) ietvaros sniegtie ieteikumi ir atspoguļoti tālāk izklāstītajā 1. un 2. ieteikumā.
- (13) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi stabilitātes programmu un uzskata⁹, ka ir sagaidāms, ka Luksemburga ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,

IESAKA Luksemburgai 2016. un 2017. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt valsts pensiju ilgtermiņa ilgtspēju, papildus ierobežojot priekšlaicīgo pensionēšanos, likumisko pensionēšanās vecumu sasaistot ar paredzamo mūža ilgumu un palielinot stimulu strādāt lielākā vecumā.
2. Likvidēt šķēršļus ieguldīšanai un inovācijai, kuri ierobežo ekonomikas attīstību komercpakalpojumu sektorā. Risināt jautājumu par iespēju nepietiekamību, kas apgrūtina ieguldīšanu mājokļos.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

⁹

Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.